

ANDERS ÅKERMAN

Globaliseringen och lönerna: Hur offshoring kan minska löneskillnader

Offshoring (utflyttning av produktion till utlandet) ökar och debatten präglas ofta av oro för att detta ska leda till ökande löneskillnader. En ny studie av Gene Grossman och Esteban Rossi-Hansberg belyser skäl varför så inte behöver vara fallet. Skälet är att offshoring kan höja produktiviteten och därmed lönerna för gruppen lågutbildade vars arbetsuppgifter utlokaliseras.

Som en följd av framsteg inom informationsteknologi samt lägre handelskostnader sker i dag produktion allt oftare i en komplex kedja omfattande många länder. Denna segmentering av produktionsprocessen har bl. a. inneburit en utflyttning av viss produktion från rikare till fattigare länder. I debatten påstås ofta att denna process leder till ökande löneskillnader inom rikare länder. Argumentet är att lågutbildade ofta har mer rutinmässiga arbetsuppgifter och att det är dessa slags arbetsuppgifter som flyttas ut, eftersom de är lättare att övervaka på avstånd. Effekten sägs då bli att lönerna för dessa kategorier anställda pressas ned.

Gene Grossman och Esteban Rossi-Hansberg (2008) presenterar dock i en ny artikel en teori för varför offshoring inte behöver öka löneskillnader. Tvärtom kan lågutbildades relativlöner öka, trots att offshoring av deras arbetsuppgifter är lättast, genom att den faktiska *produktiviteten* av lågutbildad arbetskraft som grupp ökar genom offshoring. Utgångspunkten för analysen är att både låg- och högutbildade utför *olika* uppgifter i produktionen, varav vissa kan utlokaliseras till utländska produktionsenheter, men inte alla. Om offshoring av arbetsuppgifter som utförs av lågutbildad arbetskraft är lättare, är det just företag som mest intensivt använder denna resurs som kommer att flytta ut produktion och som kommer att vinna mest på denna möjlighet. Utflyttningen drabbar naturligtvis de lågutbildade som förlorar arbetet i dessa företag, men vilka följd effekter har detta på efterfrågan på övrig arbetskraft? Vid första anblicken ter det sig naturligt att tro att högutbildade skulle bli mer efterfrågade, men författarna visar att det är just de företag som flyttat ut produktion som får lägre kostnader och därmed får incitament att expandera. Dessa företag använder

lågutbildad arbetskraft mer intensivt och genom expansionen kommer de att fortsätta efterfråga denna arbetskraft, om än för att utföra andra arbetsuppgifter än de som utlokaliseras. Men på grund av offshoringen har dessutom företagens avkastning på att anställa lågutbildad arbetskraft ökat, vilket också ökar lönen för lågutbildade. Den så kallade marginalprodukten av lågutbildad arbetskraft som helhet har ökat genom att en större del av lågutbildades arbetsuppgifter kan utföras utomlands till lägre lön.

Författarna undersöker sedan om modellens prediktioner stämmer med hur amerikanska lågutbildades reallöner har utvecklats under perioden 1997–2004. De jämför ökningen av amerikansk total faktorproduktivitet (TFP) under perioden, vilket är ett mått på utrymmet för löneökningar i utvecklade ekonomier, med priset för amerikansk import. Det senare tenderar att sänka lönerna för lågutbildade eftersom det är en högre andel lågutbildade i den amerikanska produktionen av importvaror jämfört med i produktionen av exportvaror. När de jämför den faktiska löneutvecklingen för lågutbildade under perioden (6,3 %) med en prediktion baserad på TFP och importpriser så finner de att dessa klassiska förklaringar inte förklarar hela den löneökning som observerats. Denna oförklarade löneökning är i linje med teorin att produktiviteten av lågutbildad arbetskraft har ökat på grund av ökad offshoring.

Referens

Grossman, Gene M., och Esteban Rossi-Hansberg (2008), "Trading Tasks: A Simple Theory of Offshoring", *American Economic Review* 98(5), 1978–1997.